metalac

uputstvo za upotrebu i održavanje

EKSPRES LONAC

Sa expres loncem hranu pripremate lakše i brže. Vaša jela su zdravija i ukusnija, a kraće vreme kuvanja štedi energiju.

Svaki ekspres lonac se prodaje sa garantnim listom. Obavezni ste da ga uredno popunite i overite na mestu prodaje da bi garancija važila i sačuvate da bi poslužio kao dokaz, u slučaju reklamacije.

Takođe, da bi garancija važila ekspres lonac mora da se koristi u skladu sa „Uputstvom za upotrebu i održavanje“, posebno dok ne steknete dovoljno iskustva u korišćenju. Nepravilno korišćenje, koje nije u skladu sa uputstvom za upotrebu i održavanje, učiniće ovu garanciju nevažećom.

Ovom garancijom nisu obuhvaćeni potrošni delovi kao što su silikonske zaptivke i zaptivke za ventile.

Molimo Vas, sačuvajte Uputstvo za upotrebu u slučaju bilo kakve nedoumice prilkom korišćenja našeg ekspres lonca.

Srdačno,
Vaš Metalac

VAŽNE NAPOMENE

OBAVEZNO pre korišćenja pažljivo pročitajte uputstvo

• **Ekspres lonac** mora biti van domašaja dece u toku njegovog korišćenja • **Koristite** ekspres lonac samo za namene opisane u uputstvu • **Ne stavljajte** ekspres lonac u zagrejanu rernu jer možete oštetiti plastične i gumene delove kao i sigurnosne sisteme • **Ne dodirujte** rukom metalne površine posude već koristite ručice. Ako je potrebno koristite zaštitne rukavice • **Ekspres lonac koristite** samo na grejnim telima opisanim u uputstvu • **Pre svake upotrebe** uvek proverite da li su sigurnosni sistemi ispravni, bez ikakvih oštećenja, i da li su čisti • **Postavite sigurnosne sisteme** onako kako je prikazano u uputstvu za upotrebu. **Koristite** samo originalne m-inox rezervne delove, kako bi bili sigurni u funkcionalnost i sigurnost ekspres posude • **Ekspres lonac** je namenjen za bezbedno kuvanje pod pritiskom. Pre nego što uključite izvor zagrevanja proverite da li je lonac pravilno zatvoren • **Kada** je ekspres lonac pod pritiskom, pomerajte ga pažljivo • **Pre otvaranja** lonca obavezno ga skinite sa grejnog tela • **Ne otvarajte** ekspres lonac na silu i pre nego što budete potpuno sigurni da je unutrašnji pritisak potpuno opao (da je sva para izašla kroz ventil) • **Potrošne delove** ekspres lonca redovno menjajte. Preporučujemo da se zaptivka menja bar jednom godišnje. Zamenite sve delove koji su potamneli/promenili boju, imaju pukotine ili druga oštećenja, novim originalnim delovima • **Ne koristite** ekspres lonac bez tečnosti jer može (usled pregrevanja) doći do oštećenja sigurnosnih i zaptivnih elemenata, kao i akutermnog dna posude. Pridržavajte se sledećih pravila o količini tečnosti: minimum 4 dcl, maximum 2/3 zapremine ekspres lonca • **Kada pripremate** hranu koja nabubri pri kuvanju, kao što je pirinač ili suvo (dehidrirano) povrće, nemojte puniti ekspres lonac više od ½ njegove zapremine • **Imajte u vidu** da se vremena kuvanja, data u uputstvu, računaju od trenutka dostizanja odgovarajućeg pritiska (aktiviranje radnog ventila) • **Kada** se radni ventil aktivira, dovod energije smanjite na minimum, tada je akutermno dno dovoljno zagrejano • **Prilikom** brzog ispuštanja pare, usmerivače pare okrenite od sebe radi bezbednijeg korišćenja • **Kada ste sigurni** da je sva para izašla napolje, pre otvaranja ekspres lonac blago prodrmajte kako bi sva hrana spala sa poklopca i njegovih elemenata • **Držite** sve sigurnosne sisteme u dobrom stanju strogo poštujući preporuke za održavanje. • **Nemojte** da vučete posuđe po površini staklokeramičke grejne ploče kako je ne biste oštetili. Uvek podižite posudu kada je pomerate po grejnoj ploči. Nikada nemojte da „protresate“ tiganje, vokove ili duboke posude na površini grejne ploče dok kuvate. Uvek osušite dno posude pre kuvanja, naročito ako kuvate na staklokeramičkim grejnim pločama, jer se u suprotnom posuda može zalepiti za grejnu ploču. Vodite računa da grejna ploča i dno posude budu savršeno čisti da biste izbegli da se neki materijal zadrži između tiganja i staklokeramičke ploče i tako je izgrebe.

PREDNOSTI PRIPREMANJA HRANE U EKSPRES LONCU

Kada želite da se pravilno hranite, ne postoji bolji način za brže pripremanje zdrave i ukusne hrane od pripremanja u ekspres loncu. On omogućava pripremu ukusnih jela 3 do 10 puta brže u odnosu na konvencionalne načine kuvanja.

VITAMINI

Da bi se sačuvali nutricioni sastojci potrebno je pripremati hranu sa što manje vode i maksimalno skratiti proces kuvanja zbog osetljivosti vitamina na toplotu, vazduh i vodu.

PRIREMA

Vrela para, koja se dobija na visokim temperaturama u ekspres loncu, doprinosi brzoj pripremi i intenzivira ukus hrane. Proces pripreme hrane u ekspres loncu podrazumeva „zatvoren sistem“ što znači da nije prisutan kiseonik koji može da uništi hranljive sastojke.

BRŽE

Korišćenjem ekspres lonca skraćujete vreme pripremanja hrane i do 70%.

LAKŠE I ČISTIJE

Proces pripremanja hrane je vrlo jednostavan: stavite sastojke u posudu, zatvorite poklopac i spremni ste za pripremanje ukusnih jela. Pošto se proces kuvanja odvija u hermetički zatvorenoj posudi, hrana ne može da pokipi.

UŠTEDA ENERGIJE

Brža priprema hrane znači i manji utrošak energije. Takođe, m-inox ekspres lonac je posuda sa akutermnim dnom. To znači da posudu zagrevate samo na početku, dok ne dostignete željenu temperaturu, a zatim smanjite dovod energije na minimum. Na ovaj način ostvarujete značajnu uštedu energije.

ZDRAVIJE

Zbog kraćeg vremena kuvanja i pripremanja hrane sa manje vode i masnoće, više vitamina i minerala se sačuva nego tradicionalnim načinima kuvanja.

SIGURNIJE

Ekspres lonac je izrađen u skladu sa najvišim bezbednosnim normama i ima četiri sistema zaštite:

- Radni ventil – br.8
- Ventil za otpuštanje pritiska – br.14
- Sigurnosni ventil – br.5
- Sigurnosni otvor (otvor za gumu sa strane poklopca) – br.16

UKUSNIJE

Zbog značajno kraćeg vremena kuvanja, čuva se ukus, miris i boja hrane.

DETALJAN OPIS

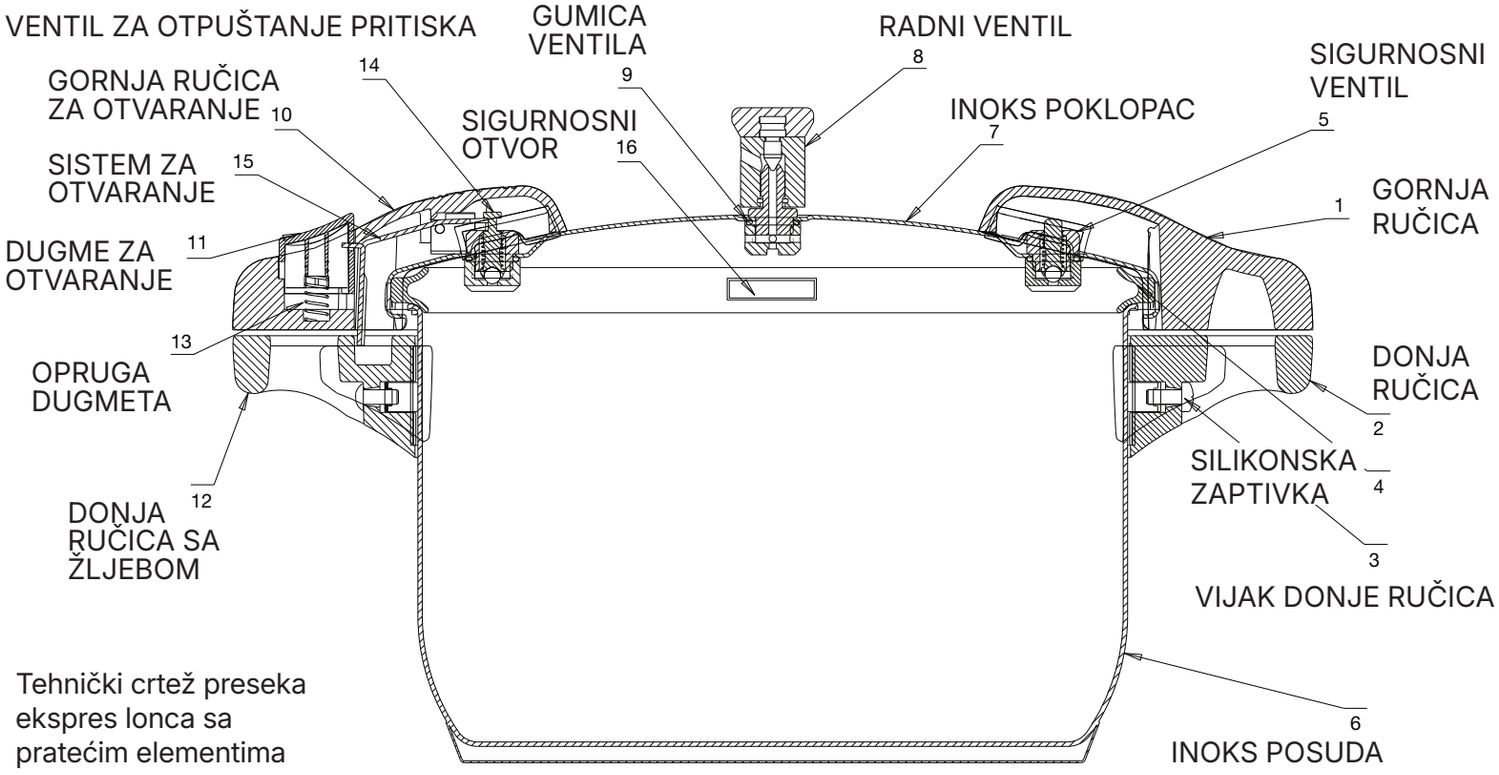

Tehnički crtež preseka ekspres lonca sa pratećim elementima

PREDNOSTI M-INOX EKSPRES LONCA

1. Napravljen je od visoko kvalitetnog nerđajućeg čelika 18/10, lako se čisti i održava i vek mu je skoro neograničen.

2. Ima akutermno dno debljine 8 mm koje je odličan akumulator toplote.

3. Anatomske ručice omogućuju komfornost pri rukovanju.

4. Radni ventil je težinski (aktivira se kada pritisak u loncu savlada težinu ventila) što ga čini sigurnim i dugotrajnim, a postavljen je u centru kupole poklopca gde je najmerodavniji pritisak.

5. Višestruka sigurnost –ima četiri sistema zaštite čime se omogućava sigurno i brzo pripremanje hrane:

a) Ventil za otpuštanje pritiska/otpusni ventil (br.14) – obezbeđuje da se ne prekorači maksimalni radni pritisak u loncu, koji je dozvoljen prema međunarodnim propisima. Ugrađen je u sistem za otpuštanje pritiska u loncu (ispod ručice sa dugmetom).

b) Radni ventil (br.8) – težinski ventil postavljen je na sredini poklopca i ima zadatak da ispušta višak pare iz lonca kada je postignuta maksimalna temperatura i pritisak kuvanja. Početak izlaženja pare, koje je praćeno igranjem i šištanjem (kroz otvore sa strane) ovog ventila, je i početak kuvanja hrane, tako da se od ovog trenutka meri vreme kuvanja.

c) Sigurnosni ventil (br.5) - se aktivira u neželjenom slučaju, kada nisu u funkciji radni i otpusni ventil. Ako se to dogodi, on omogućava prolaz suvišnog pritiska kroz bočne otvore uređaja za apsorbovanje toplote.

d) Sigurnosni otvor-sa strane poklopca (br.16) – aktivira se u najgorem slučaju, kada sva tri ventila nisu u funkciji, pa će pritisak u posudi rasti do određenog trenutka (p = 3-3,5 bara). Kada se to desi, pritisak u loncu će pomeriti silikonsku zaptivku na dole i otvoriti sigurnosni otvor, tako da će višak pare nesmetano izaći van. Zbog toga lonac treba uvek postaviti tako da sigurnosni otvor bude suprotno od rukovaoca. Na ovaj način je obezbeđena maksimalna sigurnost.

6. Otvaranje i zatvaranje:

a) Bezbedno zatvaranje ekspres lonca – zatvaranje poklopca se vrši preko bajonet sistema (peraja na loncu i povijeni delovi na poklopcu) koji je trenutno najbezbedniji sistem na tržištu.

b) Sigurnosni sistem za otvaranje - ovaj sistem sprečava da se lonac otvori dok se ne aktivira ventil za otpuštanje da oslobodi pritisak u loncu.

PRINCIP RADA

Princip rada je jednostavan – toplota proizvodi paru u hermetički zatvorenom sudu koji snižava tačku ključanja da se hrana kuva brže, bez ikakvih gubitaka. Ekspres lonac kuva hranu u zagrejanoj pari, a sav višak pare će izaći kroz ventil (zato je bitno da sve sisteme sigurnosti držite u ispravnom stanju). Zbog ovakvog načina funkcionisanja neophodna je određena količina tečnosti u posudi.

Prilikom zagrevanja smeše unutar ekspres lonca, raste i pritisak. Pritisak će rasti do vrednosti 1,3 bara kada reaguje radni ventil koji će ovaj pritisak održavati konstantnim tokom kuvanja. Kada se aktivira radni ventil, treba smanjiti dovod energije da bi se izbeglo pregrevanje, a time i prekomeran pritisak u loncu. U početku aktiviranja radnog ventila može se pojaviti par kapljica, kao posledica kondenzacije **(slika 1)**.

Ukoliko se ne smanji dovod energije, pritisak će rasti do vrednosti 2 bara, odnosno 2,2 bara kada se otvaraju ventil za otpuštanje pritiska, odnosno sigurnosni ventil, tako da će sav višak pare izaći kroz ove ventile **(slika 2)**. U tom slučaju, ako ne smanjite dovod energije, sva tečnost u loncu može da ispari, što može da izazove oštećenja dna, zaptivki, sigurnosnih sistema.

Ukoliko ni jedan od ventila nije u funkciji, pritisak će rasti do vrednosti od 3 – 3,5 bara, i tada će kroz sigurnosni otvor sa strane poklopca skliznuti silikonska zaptivka i sav višak pare će izaći **(slika 3)**.

Da bi bili sigurni u ispravnost, pre svake upotrebe obavezno proverite funkcionalnost svih sigurnosnih elemenata.

Takođe, moraju se poštovati maksimalne i minimalne količine u loncu. Na primer, za ekspres lonac od 9 litara (nominalna zapremina) maksimalna radna zapremina je 2/3 nominalne zapremine, odnosno 6 litara. Za slučaj spremanja hrane koja peni i bubri tokom kuvanja lonac možete puniti maksimalno do 1/2 nominalne zapremine, odnosno 4.5 litara. Na ovaj način se sprečava zapušavanje ventila hranom. Sa druge strane, minimalna količina tečnosti u loncu je 4 dcl, što je dovoljno za vreme kuvanja od oko 20 min – preporučujemo probno kuvanje kako bi se sami uverili u način i režim rada (ako je za vaš recept potrebno više vremena, dodajte više vode).

Kada završite sa kuvanjem, ne morate čekati da se lonac ohladi, već pritiskom na dugme na ručici (br. 11), možete brzo ispustiti paru i otvoriti poklopac.

slika 1 slika 2 slika 3

UPOTREBA I ODRŽAVANJE

Prva upotreba

Pre prve upotrebe obavezno operite ekspres lonac i poklopac vrućom vodom. Nakon toga savetujemo da u posudi nekoliko minuta ključa smeša vode i sirćeta (3:1) da biste bili sigurni da su sve nečistoće odstranjene. Prospite sadržaj i operite lonac.

slika 4

Otvaranje ekspres lonca

Pritisnite dugme za otvaranje na gornjoj ručici i okrenite poklopac na levo (suprotno smeru kretanja kazaljki na satu, gledajući odozgo) sve dok se ne poklope oznake na poklopcu (strelica) i ručici (crtica). U tom položaju možete podići poklopac. **(slika 4)**

Zatvaranje ekspres lonca

Stavite poklopac na posudu (gornja ručica sa dugmetom i donja ručica sa prorezom su na istoj strani) i blago pritisnite pošto ste namestili tako da se oznake na poklopcu (strelica) i na ručici (crtica) poklapaju. Zatim okrenite poklopac u desno (u smeru kretanja kazaljki na satu) sve dok gornja i donja ručica ne budu u liniji. Kada čujete „klik“, koji pokazuje da je poklopac pravilno zatvoren, lonac je spreman za početak kuvanja. **(slika 5)**

slika 5

Količine koje treba poštovati

MAKSIMALNA – nikada nemojte puniti ekspres lonac više od 2/3 njegove zapremine, neiskorišćena zapremina je potrebna da bi se proizveo pritisak. Ako će hrana koju kuvate da nabubri ili da peni (suvo voće, pirinač itd.) napunite lonac samo do 1/2 da biste izbegli da se vodom ili hranom zapuše sistemi za pritisak i sigurnosni sistemi.

MINIMALNA – količina tečnosti mora biti veća od 4 dcl. Nikada nemojte kuvati bez tečnosti jer možete da oštetite ekspres lonac ili ploču šporeta.

Počnite da kuvate

Pošto ste zatvorili ekspres lonac, prema instrukcijama, stavite ga na izvor toplote podešen na maksimalnu temperaturu. Kada kuvate na otvorenom plamenu obezbedite da plamen prekriva samo dno lonca (da ne prelazi na stranice lonca). Na taj način štedite potrošnju gasa, izbegavate oksidaciju polirane površine lonca i izbegavate oštećenje ručica. Kada kuvate na električnom šporetu prečnik dna ekspres lonca treba da odgovara prečniku grejne ploče da bi se uštedela energija. Bolje je koristiti grejnu ploču manjeg prečnika.

Spremno za serviranje

Kada se potpuno dostigne vreme koje je potrebno za kuvanje, sklonite ekspres lonac sa grejnog tela. Potom otvorite lonac primenjujući jedan od sledećih metoda:

1. Možete da sačekate da se lonac ohladi uz povremeno pomeranje radnog ventila (izlazak viška pare). Kada ste se uverili da je sva para izašla, pritisnite dugme na ručici, okrenite poklopac na levo (da se poklope strelica na poklopcu i sredina kanala na donjoj ručici) i lonac je otvoren

2. Brzo ispuštanje pare - pritisnite dugme za otvaranje i sačekajte par sekundi da sva para izađe kroz otpusni ventil. Kada sva para izađe, okrenite poklopac kao što je prikazano pod 1.

Napomene:

- Postupak pod 2 ne treba da se primenjuje kad kuvate hranu koja peni
- Pre nego što sklonite poklopac uvek malo protresite lonac da biste izbegli moguće pucanje mehurića pare.
- Nikada nemojte naglo otvarati ekspres lonac

Čišćenje i održavanje

- Strogo sledite instrukcije koje su date u uputstvu za montažu, demontažu i čišćenje sigurnosnog uređaja.
- Svaki put kada koristite ekspres lonac, temeljno ga pregledajte. Lonac mora biti čist, iznutra i spolja, bez čestica hrane ili ostataka na rubu lonca ili poklopca. Ne sme biti nikakvih znakova uvijanja, udubljenja ili bilo kakvog oštećenja ruba lonca ili poklopca. Izvadite i pregledajte silikonsku zaptivku. Zaptivka mora da bude u dobrom stanju, bez ikakvih pukotina, po habanosti ili promene kvaliteta/tvrdoće. Zamenite zaptivku na prvi znak promene kvaliteta.
- Gumena zaptivka ima svoj rok upotrebe i u zavisnosti od vremena korišćenja menja se na 6-12 meseci. Pre svake upotrebe treba proveriti funkcionalnost ventila. Provera se vrši blagim pritiskom (nekim oštrim predmetom) na iglu ventila sa unutrašnje strane poklopca (ovo važi za otpusni i sigurnosni ventil), a otvor na radnom ventilu ne sme biti zapušen. Povremeno proveriti ručice i zategnite vijke ako je potrebno.
- Poklopac ekspres lonca perite na uobičajen način, ručno – nemojte korisiti abrazivne deterdžente, kao ni čeličnu žicu. Prilikom pranja izvadite silikonsku zaptivku i skinite težinski ventil kako bi ih bolje oprali. Nemojte poklopac prati u mašini za pranje sudova – deterdžent za mašinsko pranje može oštetiti gumene zaptivke na poklopcu, a istovremeno da zapuši otvore na ventilima.
- **Najbolje je da poklopac operete odmah nakon završetka pripreme hrane. Stavite poklopac pod mlaz mlake vode, gurajući iglu ventila tako da mlaz vode prođe kroz ventil.** Time ćete biti sigurni da ste očistili ventile od ostataka hrane, ne dozvolivši da se hrana spekne i začepi ventil.
- Ne čuvajte hranu u ekspres loncu. Operite lonac svaki put kad ga koristite da biste sprečili oštećenja od slane ili kisele hrane (bele fleke po unutrašnjosti posude).

Rasklapanje poklopca

Nije potrebno da demontirate i očistite sve delove poklopca i ventile kad god koristite lonac, činite to samo kada hrana ometa njegov rad.

Ukoliko se to desi, prvo demontirajte bakelitne komponente odšrafljavanjem gornjih ručica (vijci sa unutrašnje strane poklopca). Potom odšrafite zapušeni ventil, vodeći računa sa koje strane se nalazi gumica ventila (zbog sklapanja). Operite svaki deo neagresivnim tečnim deterdžentom, isperite temeljno mlakom vodom i ponovo sve montirajte obrnutim redom.

Kako da čuvate lonac

Pošto ste ga oprali i dobro osušili držite lonac otvoren. Okrenite poklopac na gore da bi se zaptivka dobro osušila. Ako uočite bilo kakve nepravilnosti nemojte koristiti lonac. U slučaju oštećenja, komponentu odmah zamenite originalnim odgovarajućim delom, koji su potpuno u skladu sa standardima EN 12778. Potrebno je dobro isprati, a ako je potrebno i razmontirati i temeljno očistiti ventile prilikom pripremanja hrane koja peni ili bubri, hrane sa dosta masti kao i ako se desi da hrana zagori.

Rezervni delovi i servis

Komponente ekspres lonca, iako najvišeg kvaliteta, podležu normalnom habanju i trošenju i potrebno ih je redovno zamenjivati. Takva zamena zavisi od toga koliko se ekspres lonac koristi. Preporučujemo da se zaptivka menja bar jednom godišnje. Uvek koristite originalne m-inox delove. Sve zamenjive delove - ventile, gumene zaptivke, bakelitne elemente - možete kupiti u prodavnicama Metalac, a takođe postoji servis ekspres posuda u našoj firmi gde možete servisirati vaš ekspres lonac. Fotografije rezervnih delova sa identifikacijom postavljeni su u tabeli na poslednjoj strani, kao i QR code animacija održavanja ventila i zamene gumice ekspres lonca.

NAJČEŠĆA POSTAVLJENA PITANJA I ODGOVORI

Pojava par kapljica u početku kuvanja.	Ovo je normalno, kao posledica kondenza.	
Para izlazi oko radnog ventila pre nego što se radni ventil aktivira.	Zaptivni prsten na ventilu je krt, oštećen, deformisan ili zaprljan. Radni ventil je oštećen ili zaprljan (otvor) ili nije dobro pričvršćen.	Očistite ili zamenite zaptivni prsten. Očistite ili zamenite radni ventil. Pričvrstite radni ventil.
Para izlazi kroz usmerivače pare na gornjim bakelitnim ručicama pre aktiviranja radnog ventila.	Zaptivni prsten na sigurnosnom/otpusnom ventilu je krt, oštećen, deformisan ili zaprljan. Sigurnosni/otpusni ventil je oštećen ili zaprljan ili nije dobro pričvršćen. Sistem za otvaranje nije u zadnjem položaju/otvoren otpusni ventil.	Zamenite ili očistite zaptivni prsten. Rastavite sigurnosni/otpusni ventil i očistite ga ili zamenite. Pričvrstite sigurnosni/otpusni ventil. Zatvorite poklopac tako da se čuje «klik» kod dugmeta, tada ste sigurni da je poklopac dobro zatvoren.

Radni ventil ne reaguje.	Sistem za otvaranje nije u zadnjem položaju/ otvoren otpusni ventil. Radni ventil ili zaptivka su oštećeni ili nisu očišćeni. Poklopac nije dobro zatvoren. Lonac nije na odgovarajućoj veličini grejnog tela. Temperatura nije podešena na najvišu.	Zatvorite poklopac tako da se čuje «klik» kod dugmeta. Očistite ili zamenite ove delove. Pažljivo zatvorite poklopac. Stavite ekspres lonac na grejno telo odgovarajuće veličine. Postavite temperaturu na najvišu.
Na početku kuvanja ne ispušta se para.	U ekspres loncu nema dovoljno tečnosti.	Dodajte minimalnu količinu tečnosti – 4 dcl.
Para izlazi na spoju poklopca i posude.	Guma nije dobro postavljena. Guma je oštećena ili nije dobro očišćena. Poklopac nije dobro zatvoren.	Postavite gumu pravilno. Očistite ili zamenite gumu. Zatvorite poklopac pravilno.

VREME KUVANJA

Vremena kuvanja su prikazana kao pravila i odnose se na količinu hrane za 4 porcije. Vreme kuvanja merite kada se dostigne odgovarajući pritisak u ekspres loncu i kada snizite temperaturu. Ova vremena poslužiće samo kao orijentacija. Pravo vreme kuvanja zavisiće od Vašeg ukusa, da li volite više ili manje kuvanu hranu kao i od veličine i svežine namirnica. Glavna vremena kuvanja su takođe prikazana na ručici m-inox ekspres lonca.

SUPE/ČORBE

Pileća supa (zavisno od veličine/težine pileta)	10 - 15 min
Juneća supa (zavisno od količine mesa)	15 - 20 min
Čorba od pirinča	4 - 6 min
Supa od povrća	4 - 8 min
Riblja čorba	5 - 7 min
Paradajz čorba sa pirinčem	6 - 8 min

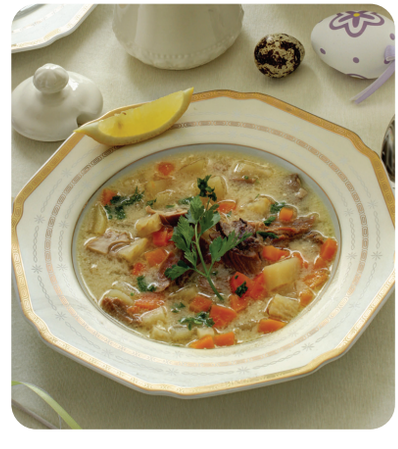

POVRĆE

Kupus	4 - 5 min
Karfiol	4 - 6 min
Pečurke	6 - 8 min
Sočivo	15 min
Spanać	4 min
Boranija	3 - 4 min
Cvekla	5 - 7 min
Leblebije	20 min
Grašak	3 - 4 min
Šargarepe	5 - 6 min
Punjene paprike	6 - 8 min
Krompir neoljušten	8 - 10 min
Restovan krompir	5 - 7 min

MESO

Piletina (zavisno od veličine/težine pileta)	10 - 12 min
But	20 - 22 min
Ćufte	10 - 12 min
Ribić	15 - 17 min
Jagnjetina	20 - 25 min
Zečetina	10 - 12 min
Gulaš	15 - 20 min
Svinjska kolenica	25 - 30 min
Svinjetina	20 - 25 min
Rebra	10 - 12 min

RIBA

Riblji paprikaš	10 min
Pastrmka	3 min
Bakalar	4 - 6 min
Lignje	10 min
Hobotnica	30 min

PIRINAČ I TESTENINA

Pirinač sa piletinom	6 - 7 min
Gratinirane makarone	5 - 6 min
Špageti	4 - 5 min

REZERVNI DELOVI

inox poklopac

silikonska zaptivka

gornja ručica za otvaranje

ventil za otpuštanje pritiska

gornja ručica

sigurnosni ventil

dugme za otvaranje

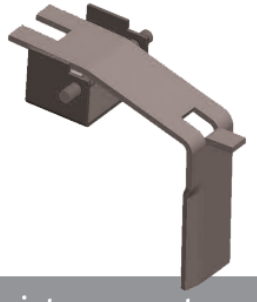

sistem za otvaranje

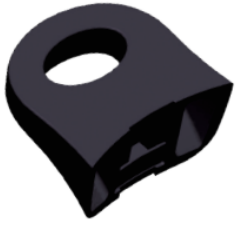

donja ručica

radni ventil

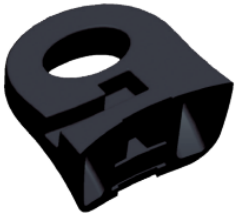

donja ručica sa žljebom

Animacija
održavanja ventila
i zamene gumice
ekspres lonca

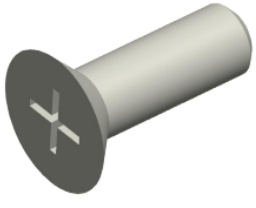

vijak donje ručice

gumica ventila

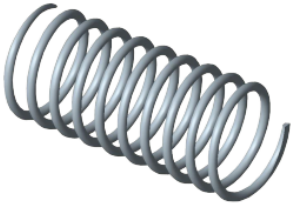

opruga dugmeta